

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

**Η μετανάστευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση με
έμφαση στην Ελλάδα**

**Σπουδάστρια: Σαμπροβαλάκη Φλώρα Α.Μ.7402
Εισηγητής: Σταματόπουλος Β. Θεόδωρος**

Ηράκλειο 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΡΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ	
1.1. ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ	8
1.2. ΟΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΙΕΘΝΩΣ	9
1.3. Η ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ Η ΔΑΝΕΙΟΛΗΨΙΑ ΔΙΕΘΝΩΣ	12
1.4. ΟΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΔΙΕΘΝΩΣ	13
1.5. ΟΙ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΩΣ ΕΠΙΤΡΕΠΤΙΚΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ	
2.1 Η ΣΥΝΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ	16
2.2 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	
3.1 ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ	19
3.2 ΟΙ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ Η ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΗ ΤΟΥΣ	20
3.3 Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	20
3.4 ΔΙΛΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	21
3.5 ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΝΟΜΙΜΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	

3.6 ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ ΕΚΕΙΝΩΝ ΠΟΥ ΖΗΤΟΥΝ ΑΣΥΛΟ	23
--	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΑ

4.1 Η ΕΙΣΡΟΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΥΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	24
4.2 ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΙΣΔΟΧΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	25
4.3 Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ	27
4.4 Η ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ – ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	27
4.5 Η ΕΙΣΡΟΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΣΟΔΑ	27
4.6 ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	27
4.7 ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΙΣΡΟΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	28
4.8 ΟΙ ΝΟΜΙΜΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΝΟΜΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ	28
4.9 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	29
4.10 ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ	31
4.11 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	31
4.12 Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΝΤΟΠΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ	32
4.13 Η ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΕΙΣΡΟΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	33
4.14 ΕΙΣΡΟΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ	33
4.15 ΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΤΩΝ ΓΗΓΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ	34
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	35
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	36

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η μετανάστευση είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που επικρατεί παγκοσμίως, από την εποχή που για πρώτη φορά εμφανίστηκε η ανθρώπινη οντότητα. Στο πέρασμα των χρόνων, δεν ήταν λίγοι εκείνοι οι άνθρωποι που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το μέρος της διαμονής τους για πολλούς λόγους, είτε λόγω πολέμου, είτε λόγω ανάγκης ή εξαθλίωσης. Σαν ανθρώπινο φαινόμενο, η μετανάστευση, επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα αρκετές πτυχές του σύγχρονου κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού γίγνεσθαι, ενώ για την αντιμετώπισή της χρειάζεται πολυποίκιλες μορφές κοινωνικής παρέμβασης.

Το μεταναστευτικό κύμα προκαλεί σε πολλούς γηγενείς πολίτες αισθήματα αβεβαιότητας και αγανάκτησης. Η απειλή και ο φόβος είναι γνώριμα συναισθήματα για την ψυχή αυτών των ανθρώπων. Οι σχέσεις μεταξύ «ντόπιων» και «ξένων» χαρακτηρίζονται, ως επί το πλείστον, από εχθρότητα, βία και μίσος. Όσα «ξένα» άτομα αντιβαίνουν στην κουλτούρα του έθνους στο οποίο βρίσκονται, αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα συμβίωσης.

Στην Ελλάδα η εισροή των μεταναστών είναι πολύ μεγάλη, επιφέροντας αλλοιώσεις στην πληθυσμιακή ομοιογένεια της χώρας. Η Ελλάδα, ακόμα και σήμερα, όπως και οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες του νότου, έχει μετατραπεί σε χώρα υποδοχής μεταναστών. Αρκετοί από τους μετανάστες που έρχονται στη χώρα μας έχουν κατεύθυνση την υπόλοιπη Ευρώπη. Και στη χώρα μας όμως έχουν εγκατασταθεί αρκετοί, με αποτέλεσμα να αλλάξει τελείως ο πολιτισμικός χάρτης της Ελλάδας. { βλ. Τριανταφυλλίδου Α. (2005) }

Στη σύγχρονη Ελλάδα συναντούμε ένα «μωσαϊκό μεταναστών» που προέρχονται από χώρες διαφορετικού πολιτισμικού, ιστορικού, πολιτικού και κοινωνικού επιπέδου. Η θέση τους στην ελληνική αγορά εργασίας και γενικότερα στην ελληνική οικονομία μαζί με την περιορισμένη κοινωνική τους παρουσία στην τοπική κοινωνία, είναι ζητήματα που δημιουργούν έντονα προβλήματα συνύπαρξης με το γηγενή πληθυσμό. { βλ. Κασιμάτη Κ. (2006) }

Η Ελλάδα, ως χώρα υποδοχής μεταναστών, οφείλει να αλλάξει κοινωνική, θρησκευτική και κυρίως εκπαιδευτική πολιτική. Επιπρόσθετα, καλείται να

αναγνωρίσει τα προβλήματα και να αφουγκραστεί τα αιτήματα των ανθρώπων από άλλες χώρες, που ζουν σ' αυτήν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μετανάστευση είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που διαφοροποιείται από εποχή σε εποχή και από κοινωνία σε κοινωνία. Είναι λοιπόν εκείνη η διαδικασία σύμφωνα με την οποία αλλάζουν πολλές κοινωνικές καταστάσεις. Μερικές από αυτές είναι ο τύπος κατοικίας των μεταναστών και ο τύπος εργασίας τους, η ζωή των ίδιων των προσώπων που μεταναστεύουν, η συμπεριφορά τους, η οικονομική και κοινωνική κατάσταση της χώρας που υποδέχεται τους μετανάστες, καθώς επίσης και η οικονομική και κοινωνική κατάσταση της χώρας από την οποία προέρχονται οι μετανάστες. Σαν ον, ο άνθρωπος υπήρξε το μοναδικό ζωντανό είδος που δεν έπαψε να μετακινείται.

Ο 20^{ος} αιώνας έχει χαρακτηριστεί ως "ο αιώνας των μεταναστεύσεων", διότι πραγματοποιήθηκαν πολύ μεγάλες πληθυσμιακές μετακινήσεις και ταυτόχρονα άλλαξε η σύνθεση του πληθυσμού. Η μετακίνηση των ατόμων από μία χώρα σε μία άλλη μπορεί να ονομαστεί ως εισροή των μεταναστών, όταν πρόκειται για αλλοδαπούς, ως παλιννόστηση, όταν πρόκειται για ομογενείς που θα γυρίσουν στη χώρα από την οποία κατάγονται και ως επαναπατρισμός, όταν η μετακίνηση έχει συντελεστεί λόγω της δημόσιας εξουσίας. { βλ. Έμκε-Πουλοπούλου, Η. (2007) }

Ως αλλοδαπός θεωρείται εκείνος που δεν έχει την υπηκοότητα της χώρας στην οποία βρίσκεται, ενώ ως γηγενής εκείνος που την έχει. Κάποιος μπορεί να είναι μετανάστης χωρίς να είναι αλλοδαπός ή και το αντίστροφο. Οι αλλοδαποί κατηγοριοποιούνται σε ομογενείς και αλλογενείς, σε πρόσφυγες και μετανάστες, και σε μετανάστες που κατέχουν ή δεν κατέχουν όλα τα απαραίτητα έγγραφα για την παραμονή τους στη χώρα.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης (1951), ως πρόσφυγας θεωρείται εκείνος που για ζητήματα πολιτικά, θρησκευτικά αλλά και φυλετικά, διακατέχεται από το φόβο της δίωξης, μην μπορώντας να παραμείνει στη χώρα του. Ο μετανάστης εγκαταλείπει τη χώρα του για να αλλάξει τις συνθήκες ζωής του. Όσοι έχουν τα απαραίτητα έγγραφα, δύνανται να έχουν μια άκρως φυσιολογική ζωή. Δε συμβαίνει όμως το ίδιο και με τους υπόλοιπους που δεν τα έχουν. { βλ. Έμκε-Πουλοπούλου, Η. (2007) }

Οι μετανάστες, ανάλογα με το χρόνο παραμονής τους στη χώρα που έχουν πάει, διακρίνονται σε μετανάστες μακράς διάρκειας, όπου παραμένουν το λιγότερο ένα έτος και η χώρα αυτή γίνεται η χώρα συνήθους διαμονής τους, σε μετανάστες μικρής διάρκειας, όπου δεν παραμένουν για ένα έτος και σε μόνιμους ή προσωρινούς μετανάστες, όταν πρόκειται για μετανάστες που μεταναστεύουν σε μία χώρα για να εκπληρώσουν κάποιους στόχους τους και μετά είτε να επιστρέψουν στη χώρα τους, είτε να εξακολουθήσουν να μένουν ως μόνιμοι μετανάστες. { βλ. Λιανός, Θ. και Καβουνίδη, Τ. (2012)}

Δε θα έπρεπε να παραληφθεί και η κυκλική μετανάστευση, η οποία είναι συνήθως μικρής διάρκειας. Αυτού του είδους η μετανάστευση γίνεται όταν κάποιος συνεχίζει να επαναλαμβάνει τη μετακίνηση του ανάμεσα στη χώρα την οποία ζει μόνιμα και τη χώρα από την οποία μεταναστεύει.

Κατά την ατελή μετανάστευση, πολλοί άνθρωποι γίνονται μετανάστες για να κερδίσουν χρήματα και στη συνέχεια να επιστρέψουν στη χώρα τους για να θρέψουν την οικογένειά τους.

Οι εκούσιοι μετανάστες φεύγουν με τη θέλησή τους για να αναζητήσουν μια καινούρια τύχη, ενώ οι αναγκαστικοί μετανάστες φεύγουν λόγω καταπίεσεων και άλλων δυσμενών συνθηκών στη χώρα τους. { βλ. Λιανός, Θ. και Καβουνίδη, Τ. (2012)}

Τα πρόσωπα που μεταναστεύουν ενδέχεται να είναι απλοί εργάτες , που εργάζονται σε ένα κράτος, δίχως να είναι πολίτες του, ή εργάτες ανειδίκευτοι σε νευραλγικούς τομείς ανάπτυξης του κράτους (π.χ στον τουρισμό) ή ακόμα και πρόσωπα που κατέχουν μεγάλη ειδικευση, όπως για παράδειγμα οι επιστήμονες. { βλ. Λιανός, Θ. και Καβουνίδη, Τ. (2012)}

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας, θα αναλυθεί διεξοδικά η διεθνής κίνηση των πόρων με έμφαση στην εργασία. Θα παρατεθούν πίνακες και σχετικά διαγράμματα, ενώ θα αποκαλυφθούν όλοι εκείνοι οι λόγοι που οδηγούν στη μετανάστευση. Θα λυθεί επίσης και η απορία της μεγάλης επιθυμίας των εταιριών να γίνουν πολυεθνικές.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, θα αναλυθεί η ιδεολογική και πολιτική αφετηρία της Ε.Ε ως επιτρεπτικού παράγοντα της μετανάστευσης και θα τονιστεί η παράλληλη σημασία της ενότητας των χωρών της Ε.Ε.

Στο τρίτο κεφάλαιο, θα προβληθούν οι πολιτικές μετανάστευσης και ασύλου που εφαρμόζει η Ε.Ε. και στο τέταρτο κεφάλαιο θα εκτιμηθεί ποιους τομείς και κατά πόσο επηρέασε το ρεύμα μετανάστευσης στην Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΡΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

1.1. ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ

Αν συγκρίνουμε δύο χώρες, εντελώς διαφορετικές, με εντελώς διαφορετικούς συντελεστές παραγωγής, τότε θα εξάγουμε άκρως ωφέλιμα συμπεράσματα. Μια χώρα όπως οι ΗΠΑ, υπερτερεί σε κεφάλαιο ενώ μια άλλη χώρα, όπως η Κίνα, υπερτερεί σε εργατικό δυναμικό.

Η ανισότητα που κυριαρχεί μεταξύ των μισθών των δύο χωρών, θα μπορούσε αναπόφευκτα να οδηγήσει σε ένα μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα από την Κίνα προς τις ΗΠΑ. Στις ΗΠΑ, όσο θα αυξάνεται η προσφορά, τόσο θα μειώνονται οι μισθοί, ενώ στην Κίνα, όσο θα μειώνονται τα εργατικά χέρια, τόσο θα αυξάνονται οι μισθοί. Εάν εξισωθούν τελικά οι μισθοί ανάμεσα σε αυτές τις δύο χώρες, τότε θα πάψει να υφίσταται και το έντονο κύμα μετανάστευσης, λόγω εργασίας. { βλ. Sawyer, W.C. and Sprinkle, R. (2006)}

Ωστόσο, το κεφάλαιο θα μετακινηθεί από τις ΗΠΑ στην Κίνα για να αποκτήσει μεγαλύτερο δείκτη απόδοσης και για να αποβεί ο δείκτης απόδοσης ίδιος και στις δύο χώρες. Οι κινήσεις στους συντελεστές ανάμεσα στις περιοχές της κάθε χώρας είναι περίπου ίδιες με την εξίσωση τιμής-συντελεστή. { βλ. Sawyer, W.C. and Sprinkle, R. (2006)} Το εμπόριο διεθνώς υποκαθιστά τις κινήσεις των συντελεστών ανάμεσα στις χώρες και το εμπόριο επιδιώκεται σε περίπτωση που εμποδιστούν οι κινήσεις των συντελεστών. Οι κινήσεις των συντελεστών προτιμώνται. Σε περίπτωση που παρεμποδιστεί από τους συντελεστές η επίτευξη του πιο υψηλού δείκτη απόδοσης, τότε γίνεται λιγότερο αποδοτική. { βλ. Sawyer, W.C. and Sprinkle, R. (2006)}

Δεν πρέπει να παραγνωριστεί το γεγονός ότι, κατά την προηγούμενη γενιά, είχε σημειωθεί ένα τεράστιο μεταναστευτικό ρεύμα προς τις ΗΠΑ, κυρίως από εργάτες που είτε είχαν πολύ υψηλό ή πολύ χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Κυριάρχησε, βέβαια, το ρεύμα των εργατών με πολύ χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα να υπάρξει πληθώρα εργατών με χαμηλή εκπαίδευση. { βλ. Krugman, R.P. and Obstfeld, M. (2006)}

Χαρακτηριστικά, ο ακόλουθος πίνακας που παρατίθεται παρακάτω { βλ. ΠΙΝΑΚΑ 1 } προβάλλει τους μετανάστες ως ποσοστό αυτοχθόνων εργαζομένων το 1980, το 1990 και κατά την αλλαγή 1980 – 1990.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Τα ποσοστά των αυτοχθόνων εργαζομένων το 1980, το 1990 και το 1980 - 1990.

	1980	1990	1980-1990
ΠΑΡΑΤΗΣΑΝ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ	12,2	26,2	14,0
ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΑΝ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ	4,4	6,1	1,7
ΜΕΡΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	5,8	6,9	1,1
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ	7,5	9,7	2,2

Πηγή: Γεώργιος Βοργιάς, Richard Freeman και Lawrence Katz, American Economic Review, 1996.

Είναι αξιοπρόσεκτο βέβαια το γεγονός ότι οι αμερικανοί εργάτες που δεν είχαν ολοκληρώσει το γυμνάσιο μειώθηκαν, ενώ από την άλλη αυξήθηκαν την περίοδο 1980 - 1990 εκείνοι που είχαν ολοκληρώσει το πανεπιστήμιο. Είναι πολύ πιθανό, εξαιτίας των αλλαγών στην τεχνολογία, το εισόδημα των εργατών με υψηλή μόρφωση να αυξήθηκε σε σχέση με εκείνο των εργατών με χαμηλή εκπαίδευση. { βλ. Krugman, R.P. and Obstfeld, M. (2006)}

1.2. ΟΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΔΙΕΘΝΩΣ

Το οικονομικό κεφάλαιο μετακινείται και για το λόγο αυτό δημιουργείται η αγορά και η πώληση του συναλλάγματος. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις αντικατοπτρίζουν τις

επενδύσεις που γίνονται στη γη, εκτός από αυτές που πραγματοποιούνται σε λογισμικό, κτίρια και εξοπλισμό. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις αφορούν επενδύσεις σε εξοπλισμό και σε εγκαταστάσεις. Ο ακόλουθος πίνακας {βλ. ΠΙΝΑΚΑ 2} παρουσιάζει τους δείκτες των άμεσων ξένων επενδύσεων και της διεθνούς παραγωγής κατά την εικοσαετία 1982 – 2002.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Οι δείκτες των άμεσων ξένων επενδύσεων και της διεθνούς παραγωγής κατά την εικοσαετία 1982 – 2002.

Αξία δις σε τρέχουσες τιμές				Ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης ροών ΑΞΕ			
ΕΙΔΟΣ	1982	1990	2002	1999	2000	2001	2002
Εισροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων	\$59	\$209	\$651	57,3%	29,1%	-40,1%	-21,0%
Απόθεμα εισερχόμενων Άμεσων Ξένων Επενδύσεων	802	1.954	7.123	19,4	18,9	7,5	7,8

Πηγή: Ηνωμένα Έθνη, 2003

Ο πίνακας 3 { βλ. ΠΙΝΑΚΑ 3} προβάλλει αναλυτικά τις ροές των άμεσων ξένων επενδύσεων και είναι χαρακτηριστικό ότι το 92 % των άμεσων ξένων επενδύσεων προέρχεται από τις αναπτυγμένες χώρες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Οι ροές των άμεσων ξένων επενδύσεων.

ΠΕΡΙΟΧΗ/ΧΩΡΑ	ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΞΕ	ΕΚΡΟΕΣ ΑΞΕ
ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ	75,7%	92,1%
ΕΕ	50,5	65,1
ΙΑΠΩΝΙΑ	0,8	4,0
ΗΠΑ	17,0	14,3

ΑΛΛΕΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ	7,3	8,8
ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ	21,5%	7,4%
ΑΦΡΙΚΗ	1,3	-0,1
ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΡΑΪΒΙΚΗ	8,2	1,1
ΑΣΙΑ	12,0	6,4
ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ	0,0	0,0
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ	2,8%	0,5%
ΟΛΕΣ ΟΙ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ(εκτός από την Κίνα)	16,6	7,0
ΚΙΝΑ	4,9	0,4
ΚΟΣΜΟΣ	100,0	100,0

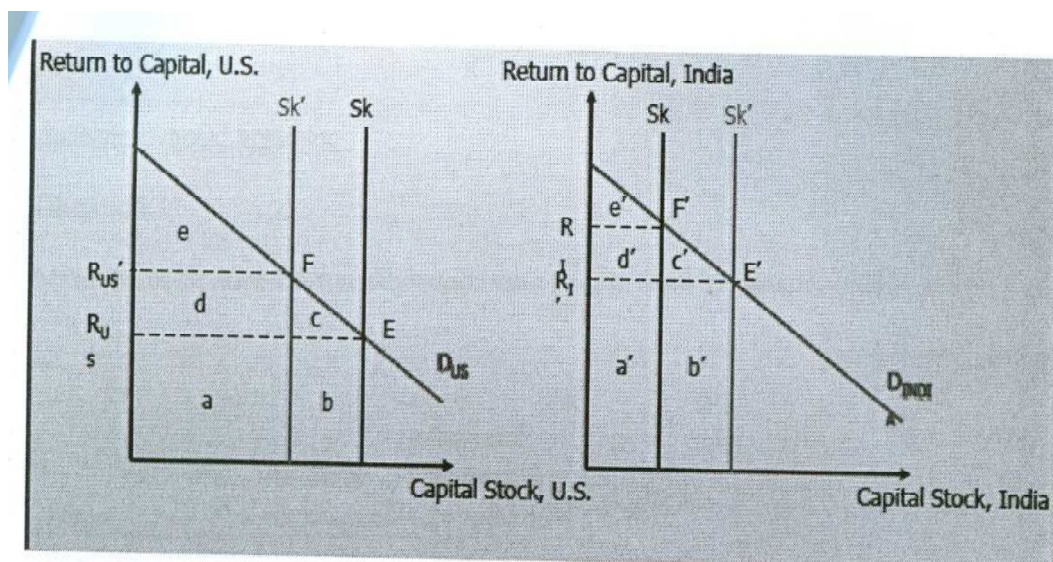
Πηγή: Ηνωμένα Έθνη, 2003

Οι κινήσεις των κεφαλαίων διεθνώς γίνονται αφενός λόγω των εταιρειών που επιθυμούν να κερδίσουν υψηλότερο δείκτη απόδοσης και αφετέρου λόγω των ωφελειών που πρόκειται να είναι περισσότερες σε σχέση πάντα με τα αντίστοιχα κόστη που θα προκύψουν. Σημαντική αιτία για την προσέλκυση των κεφαλαίων αποτελούν και οι φυσικοί πόροι της κάθε χώρας, όπως για παράδειγμα το πετρέλαιο. Δεν πρέπει να παραλείψουμε βέβαια ότι υπάρχουν και σοβαρά εμπόδια στη διαδικασία του εμπορίου. Τα μεταφορικά έξοδα είναι αρκετά υψηλά και η εξαγωγή του αγαθού είναι αρκετά δαπανηρή. { βλ. Sawyer, W.C. and Sprinkle, R. (2006)}

Όταν ένα κεφάλαιο, μετακινείται έξω από τη χώρα από την οποία προέρχεται, αυξάνεται τότε ο δείκτης απόδοσης του κεφαλαίου. Οι ιδιοκτήτες του κεφαλαίου αυτού με αυτόν τον τρόπο επωφελούνται. Η μειωμένη προσφορά κεφαλαίου σημαίνει

και ταυτόχρονη μείωση του προοριζόμενου κεφαλαίου για την εργασία. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα εργατικά κινήματα στις ΗΠΑ δεν επιθυμούν την εισροή των αμερικανικών κεφαλαίων σε ξένες χώρες. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος, οι μισθοί των ανθρώπων θα μειωθούν και η εργασία θα χάσει σε σχέση με το κεφάλαιο που υπάρχει σε αφθονία. { βλ. ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4 } Πολλές κυβερνήσεις δρουν περιοριστικά στην εισροή των ξένων αυτών κεφαλαίων. Η πολιτική της κάθε χώρας στον τομέα της βιομηχανίας, ευνοεί τις τοπικές εταιρείες σε βάρος των ξένων εταιριών. { βλ. Sawyer, W.C. and Sprinkle, R. (2006) }

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4 : Οι συνέπειες της ευημερίας και της εκροής στη διεθνή κινητικότητα κεφαλαίου.

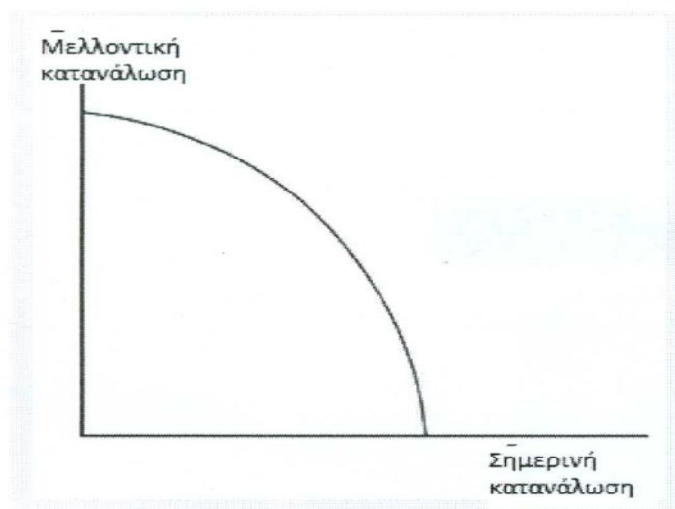
Πηγή: Sawyer, Sprinkle, 2006

1.3. Η ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ Η ΔΑΝΕΙΟΛΗΨΙΑ ΔΙΕΘΝΩΣ

Όταν αναφέρουμε τον όρο διεθνή κινητικότητα κεφαλαίων εννοούμε όλα εκείνα τα κεφάλαια που διακινούνται μεταξύ των χωρών. Το οικονομικό κεφάλαιο χρησιμοποιείται για να αναπτυχθεί μια επιχείρηση, αγοράζοντας για παράδειγμα τον κατάλληλο εξοπλισμό. Η διεθνής κινητικότητα κεφαλαίου σημαίνει εμπόριο αγαθών το οποίο καταναλώνεται σήμερα από δανειολήπτες έχοντας ως αντάλλαγμα τα αγαθά που θα καταναλωθούν στο μέλλον από τους δανειστές. Ανάμεσα στην κατανάλωση του σήμερα και στην αποταμίευση του αύριο υπάρχουν υφίσταται ένα σχετικό κόστος ευκαιρίας. Στο διάγραμμα που ακολουθεί, φαίνεται η διαχρονική καμπύλη των παραγωγικών δυνατοτήτων. { βλ. ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5 } Μια χώρα έχει τη δυνατότητα να

ανταλλάξει την παρούσα κατανάλωση με τη μελλοντική. { βλ. Krugman, R.P. and Obstfeld, M. (2006)}

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5: Η διαχρονική καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων.

Πηγή: Krugman, Obstfeld, 2006

Ορισμένες χώρες θα πλεονεκτούν στη δαπάνη των τρεχουσών εκροών και άλλες στην αποταμίευση αυτών. Όσον αφορά την τωρινή κατανάλωση, το πλεονέκτημα θα ήταν ορατό σε ένα διαχρονικό όριο παραγωγικών δυνατοτήτων, κινούμενο προς την πλευρά της τρέχουσας κατανάλωσης. Ταυτόχρονα, θα υπήρχε και ένα πιο χαμηλό κόστος ευκαιρίας στη δαπάνη του τρέχοντος εισοδήματος. { βλ. Krugman, R.P. and Obstfeld, M. (2006)}

1.4. ΟΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΔΙΕΘΝΩΣ

Η μετανάστευση, για λόγους εργασίας, θεωρείται το πιο συνηθισμένο είδος μετανάστευσης παγκοσμίως. Σύμφωνα πάντα με τα στοιχεία σχετικών ερευνών, το 1965 το κύμα των μεταναστών παγκοσμίως ανερχόταν σε 75.000.000 ανθρώπους. Το έτος 2000 οι μετανάστες που βρίσκονταν σε μια νέα χώρα υπολογίζονταν στους 150.000.000 ανθρώπους. { βλ. ΠΙΝΑΚΑ 6} { βλ. Sawyer, W.C. and Sprinkle, R. (2006)}

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Οι μετανάστες ανά χώρα ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού και του πληθυσμού το έτος 2000.

ΧΩΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΥΡΩΠΗ		
ΙΑΠΩΝΙΑ	1,2%	1,0%
ΙΤΑΛΙΑ	2,1%	1,7%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	4,2%	2,9%
ΔΑΝΙΑ	4,8%	3,2%
ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	3,8%	3,9%
ΣΟΥΗΔΙΑ	5,6%	5,1%
ΓΑΛΛΙΑ	5,6%	6,1%
ΒΕΛΓΙΟ	8,7%	8,8%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	8,9%	9,1%
ΑΥΣΤΡΙΑ	9,1%	9,99%
ΕΛΒΕΤΙΑ	19,0%	17,3%
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	35,6%	57,7%
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ		
ΗΠΑ	9,8%	11,7%
ΚΑΝΑΔΑΣ	17,4%	19,25%
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	23,4%	24,8%

Πηγή: ΟΟΣΑ, 2001

Η διεθνής κίνηση της εργασίας επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες. Οι περισσότεροι από τους μετανάστες προέρχονται κυρίως από αναπτυσσόμενες χώρες. Το χαμηλό επίπεδο ζωής στη χώρα τους τους αναγκάζει να μεταναστεύσουν. Η φτώχεια, η ανεργία και η οικονομική εξαθλίωση οδηγούν επίσης στη μετανάστευση. Τα υψηλότερα εισοδήματα που υφίστανται στις ανεπτυγμένες χώρες σε συνδυασμό με τις καλύτερες συνθήκες διαβίωσης εκεί, αποτελούν πόλο έλξης για τους μετανάστες. { βλ. Sawyer, W.C. and Sprinkle, R. (2006)}

Γνωρίζουμε πως η Κίνα έχει μεγάλο εργατικό δυναμικό και πως οι μισθοί στις ΗΠΑ είναι μεγαλύτεροι σε σχέση με αυτούς της Κίνας. Οι εργάτες θα μετανάστευαν από την Κίνα στις ΗΠΑ. Η εργασία στην Κίνα θα ωφεληθεί τότε από τα ψηλότερα ημερομίσθια λόγω της έλλειψης προσφοράς. Η αναλογία κεφαλαίου προς εργασία στην Κίνα θα αυξηθεί. Στην Κίνα η παραγωγικότητα της εργασίας θα αυξηθεί, όπως και οι μισθοί, ενώ η συνολική εκροή της μαζί με τις αποδόσεις στους ιδιοκτήτες κεφαλαίων θα μειωθούν. Όταν αυξάνεται το εργατικό δυναμικό μειώνεται το ποσό του κεφαλαίου το οποίο έχει κάθε εργάτης για να εργαστεί. Το ακριβώς αντίθετο θα συμβεί στις ΗΠΑ. Η εκροή της παγκόσμιας οικονομίας αυξάνεται όταν έχουν τη δυνατότητα να μετακινούνται οι εργάτες σε χώρες, όπου θα μπορούν να είναι πιο παραγωγικοί. { βλ. Sawyer, W.C. and Sprinkle, R. (2006)}

1.5. ΟΙ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Μια εταιρεία ονομάζεται πολυεθνική, καθώς επεκτείνει τις δραστηριότητές της σε πολλές χώρες, ξεπερνώντας έτσι τα σύνορα της χώρας από την οποία προέρχεται. Αυτές οι εταιρίες, όταν εμφανίζεται έλλειψη προσωπικού σε μια χώρα, τότε αναγκάζονται να κάνουν πρόσληψη προσωπικού από άλλες χώρες και συντελούν στη μετακίνηση των εργατών σε άλλη χώρα. { βλ. Sawyer, W.C. and Sprinkle, R. (2006)}

Ο παρακάτω πίνακας { βλ. ΠΙΝΑΚΑ 7} περιλαμβάνει τις είκοσι πιο μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες στον κόσμο με βάση τα συναλλαγματικά διαθέσιμα 2001. { βλ. Sawyer, W.C. and Sprinkle, R. (2006)}

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Οι είκοσι πιο μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες στον κόσμο με βάση τα συναλλαγματικά διαθέσιμα 2001.

Κατάταξη	Εταιρία	Χώρα προέλευσης	Βιομηχανία	Περιουσιακά στοιχεία (δισ. δολάρια)	Σύνολο	Πωλήσεις (δισ. δολάρια)	Σύνολο	Απασχόληση (χιλιάδες)	Σύνολο
1	Vodafone	Ηνωμένο Βασίλειο	Τηλεπικοινωνίες	\$187.8	\$207.5	\$24.6	\$32.7	56.4	61.2
2	General Electric	Ηνωμένες Πολιτείες	Ηλεκτρικά και Ηλεκτρικός εξοπλισμός	188.0	495.2	39.9	125.9	152.0	310.0
3	BP	Ηνωμένο Βασίλειο	Πετρέλαιο	111.2	141.2	141.2	175.4	90.5	110.2
4	Vivendi Universal	Γαλλία	Διαφοροποιημένη	91.1	123.2	29.7	51.4	256.7	381.5
5	Deutsche Telekom AG	Γερμανία	Τηλεπικοινωνίες	90.7	145.8	11.8	43.3	78.7	257.1
6	Exxonmobil Corporation	Ηνωμένες Πολιτείες	Πετρέλαιο	89.4	143.2	145.8	209.4	61.1	97.9
7	Ford Motor Company	Ηνωμένες Πολιτείες	Μηχανοκίνητα οχήματα	81.2	276.5	53.0	162.4	188.9	354.4
8	General Motors	Ηνωμένες Πολιτείες	Μηχανοκίνητα οχήματα	75.3	324.0	45.3	177.3	148.0	365.0
9	Royal Dutch/Shell Group	Ηνωμένο Βασίλειο/ Ολλανδία	Πετρέλαιο	73.5	111.5	73.0	135.2	52.1	89.9
10	Total Fina Elf	Γαλλία	Πετρέλαιο	70.0	78.5	74.6	94.4	69.0	122.0
11	Suez	Γαλλία	Ηλεκτρικό ρεύμα, αέριο και νερό	69.3	79.3	29.9	38.0	128.8	188.1
12	Toyota Motor Corporation	Ιαπωνία	Μηχανοκίνητα οχήματα	68.4	144.8	59.9	108.8	186.9	246.7
13	Fiat Spa	Ιταλία	Μηχανοκίνητα οχήματα	48.7	89.3	24.9	52.0	103.6	198.8
14	Telefonica SA	Ισπανία	Τηλεπικοινωνίες	48.1	77.0	14.3	27.8	93.5	161.5
15	Volkswagen Group	Γερμανία	Μηχανοκίνητα οχήματα	47.5	92.5	57.4	79.4	157.6	324.4
16	Chevron Texaco Corp.	Ηνωμένες Πολιτείες	Πετρέλαιο	44.9	77.6	57.7	104.4	35.6	67.6
17	Hutchison Whampoa Ltd	Χονγκ Κονγκ, Κίνα	Διαφοροποιημένη	41.0	55.3	6.1	11.4	53.5	77.3
18	News Corporation	Αυστραλία	Μέσα ενημέρωσης	35.7	40.0	19.9	15.1	24.7	33.8
19	Honda Motor Ltd	Ιαπωνία	Μηχανοκίνητα οχήματα	35.3	52.1	40.1	56.0	59.0	120.6
20	E. On	Γερμανία	Ηλεκτρικό ρεύμα, αέριο και νερό	34.0	87.8	22.7	71.4	64.3	152.0

Πηγή: Ηνωμένα Έθνη, 2003

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΩΣ ΕΠΙΤΡΕΠΤΙΚΟΥ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

2.1 Η ΣΥΝΕΝΩΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ

Αρχικά η Γαλλία, στα τέλη της δεκαετίας του '40, πρότεινε σχέδιο ανάπτυξης της βιομηχανίας στη Γερμανία, στην Αγγλία και στις ΗΠΑ. Το σχέδιο αυτό περιελάμβανε την από κοινού εκμετάλλευση των κοιτασμάτων χάλυβα μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας. { βλ. Γεωργακόπουλος Θ. (1995)}

Στις αρχές Μαΐου του 1950, υπογράφηκε το σχέδιο Schuman ανάμεσα σε Γαλλία-Ιταλία και Γερμανία. Με αυτόν τον τρόπο γεννήθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ). Αναμφισβήτητα, με το σχέδιο Schuman η Γαλλία διαπίστωσε ότι άρχισαν να παίρνουν μορφή τα σχέδια της. Δεν είχε αντιληφθεί όμως ότι είχε ήδη ξεκινήσει η αντίστροφη μέτρηση για εκείνη, εξαιτίας της μεγάλης ανάπτυξης της Γερμανίας. Εκείνη έφερε για πρώτη φορά στο φως τη χαμηλή παραγωγικότητα, τα συναλλαγματικά ελλείμματα, καθώς και την αποδυναμωμένη στρατιωτική δύναμη της Γαλλίας. { βλ. Γεωργακόπουλος Θ. (1995)}

Το 1950 το NATO εξετάζει πάλι τον εξοπλισμό της Γερμανίας. Από τη μεριά της Γαλλίας άμεσα προτάθηκε η δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Αμυντικής Κοινότητας (ΕΑΚ). Έτσι, ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Αμυντική Κοινότητα, η οποία βασιζόταν στις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας άνθρακα-χάλυβα. Ο στρατιωτικός αυτός συνασπισμός θα αποτελούνταν από τις στρατιωτικές δυνάμεις όλων των ευρωπαϊκών χωρών.

Στη συνέχεια, ο Γάλλος πρωθυπουργός, Rene Pleven, πρότεινε την ίδρυση ενός οργανισμού με την ονομασία Ευρωπαϊκή Πολιτική Κοινότητα. Η Ολλανδική πλευρά πρότεινε την ίδρυση ενός νέου οργανισμού με την ονομασία Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Οι Γάλλοι αντιδρούν με σκεπτικισμό στη συγκεκριμένη πρόταση, καθώς δεν μπορούν να συναγωνιστούν την Ολλανδική οικονομία αλλά και τη Γερμανία. { βλ. Γεωργακόπουλος Θ. (1995)}

Μετά το θάνατο του Στάλιν, η Γαλλία παύει πλέον να οραματίζεται μια Ενωμένη Ευρώπη. Τον Οκτώβριο του 1954, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μπαίνει στο NATO. Υπάρχει διάχυτη μια ελπίδα για την αναγέννηση της Γαλλογερμανικής συνεργασίας. Οι Ευρωπαίοι κάνουν άλλη μια προσπάθεια για να ενοποιηθούν. Η ΕΚΑΧ βοήθησε πολύ στην ενότητα των κρατών της Ευρώπης, γιατί ο χάλυβας και ο άνθρακας εφαρμόστηκαν σε πολλούς τομείς της βιομηχανίας. { βλ. Γεωργακόπουλος Θ. (1995)}

Με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, άρχισε και η εξέλιξη της Ευρώπης στα πυρηνικά. Εκτός από τα έξι κράτη της αρχικής ενοποίησης, εκφράζουν ενδιαφέρον και άλλα κράτη, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ένας νέος οργανισμός με την ονομασία Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών. Η

ενοποίηση αυτή επέφερε τη διατήρηση της ειρήνης και την εξασφάλιση των συνόρων των κρατών. { βλ. Μαραβέγιας Ν. και Τσινισιζέλης Μ. (2007)}

Ο πόλεμος του 1940 δημιούργησε μεγάλο πλήγμα στις οικονομίες των κρατών. Ειδικότερα, οι βιομηχανίες των μικρών κρατών είχαν δεχθεί ανεπανόρθωτο πλήγμα, γιατί δεν είχαν να προσφέρουν θέσεις εργασίας. Έτσι, μεγάλες ομάδες ανθρώπων άρχισαν να μεταναστεύουν για να αναζητήσουν μια καλύτερη ζωή. Η ένωση των χωρών της Ευρώπης, έδωσε τη δυνατότητα στους μετανάστες να μπορούν να εισέλθουν νόμιμα σε μια χώρα, να εργαστούν, είτε μόνιμα, είτε εποχιακά και συγχρόνως να έχουν πολλά δικαιώματα. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν υφίσταται μετανάστευση μόνο μεταξύ των χωρών - μελών της. Σε αυτήν εισέρχονται και μετανάστες κυρίως οικονομικοί, από διάφορες άλλες χώρες εκτός της Ευρώπης. { βλ. Μαραβέγιας Ν. και Τσινισιζέλης Μ. (2007)}

2.2 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ

Μέσα από τον όρο ευρωπαϊκή συμπολιτεία καταλαβαίνουμε ότι εννοούμε την έννομη συμβίωση μεταξύ των πολιτών της Ευρώπης. Η ευρωπαϊκότητα σαν έννοια απέκτησε μεγάλη σημασία, όταν η Τουρκία για πρώτη φορά έθεσε την υποψηφιότητά της για την ένταξή της στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί μία ένωση αξιών και ανταπαντάται στο Ευρωπαϊκό Ενωσιακό Δίκαιο. { βλ. Τσάτσος, Δ.Θ. (2001)}

Μόλις έπεσε το Βυζάντιο, η δημιουργία μιας ισχυρής Ευρώπης, έναντι του τουρκικού κινδύνου, ήταν μια πολύ καλή ιδέα. Η ιδέα της Πανευρωπαϊκής Ένωσης πήρε σάρκα και οστά από τον Graf von Richard Nicolaus Coudenhoven-Kalergi. Σε αυτή την ένωση καταλυτικό ρόλο διαδραμάτισαν ο υπουργός Εξωτερικών της Γερμανίας Gustar Stresemann και ο υπουργός Εξωτερικών της Γαλλίας Aristide Briand. { βλ. Τσάτσος, Δ.Θ. (2007)}

Το Φεβρουάριο του 1986 η διαδικασία της ένωσης πραγματοποιήθηκε με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη. Αυτή άρχισε να ισχύει από την 1^η Ιουλίου του επόμενου έτους. Αυτή η πράξη είχε ως σκοπό της να αντιμετωπίσει τις λειτουργίες εκείνες της Κοινότητας που είχαν σταθεί εμπόδιο στο να πραγματοποιηθεί η διαδικασία της ένωσης. Μέσα από αυτήν επίσης καθιερώθηκε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ενώ

ξεκίνησε και η διαδικασία για την ευρωπαϊκή συνεργασία και στον πολιτικό τομέα. { βλ. Τσάτσος, Δ.Θ. (2007)}

Μέσα από τη συνθήκη του Μάαστριχτ, που υπογράφηκε τον Φεβρουάριο του 1992, ξεκίνησε η πρώτη διαδικασία για τη νομισματική ένωση. Χάρη σε αυτήν καθιερώθηκε η ευρωπαϊκή ιθαγένεια για όλους τους πολίτες της Ε.Ε. Μέσα από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, που υπογράφηκε τον Οκτώβριο του 1997, ενισχύθηκε αρκετά ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. { βλ. Τσάτσος, Δ.Θ. (2007)}

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 : ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

3.1 ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Σύμφωνα με επίσημα πάντα στοιχεία, η μετανάστευση έχει παρουσιάσει μεγάλη αύξηση παγκοσμίως. Οι οικονομικές διαφορές και οι δημογραφικές αλλαγές μεταξύ των κρατών, αποτελούν τα κυριότερα αίτια της παγκόσμιας μετανάστευσης. Με τις κατάλληλες ενέργειες έχουν αναγνωριστεί τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των οικονομικών μεταναστών, ενώ γίνονται προσπάθειες για την εξουδετέρωση της παράνομης μετανάστευσης. { βλ. Μαραβέγιας Ν. και Τσινισιζέλης Μ. (2007)}

Οι παράνομοι μετανάστες χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι υπήκοοι από τρίτες χώρες, οι οποίοι εισέρχονται σε μία χώρα με παράνομο τρόπο, μεταχειριζόμενοι πολλούς τρόπους. Η Ε.Ε προσπαθεί πολύ να μειώσει δραστικά την παράνομη μετανάστευση.

Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν οι υπήκοοι από τρίτες χώρες, που διαθέτουν όλα τα απαραίτητα έγγραφα για να διαμένουν στη χώρα που μετανάστευσαν. Αυτοί όμως εξακολουθούν να ζουν εκεί και έπειτα από το χρονικό όριο που τους έχει τεθεί. { βλ. Μαραβέγιας Ν. και Τσινισιζέλης Μ. (2007)}

Στην τρίτη κατηγορία ανήκουν οι αλλοδαποί που εξακολουθούν και μένουν σε μια χώρα αδικαιολόγητα, παρ' όλο που το αίτημά τους δεν έχει εγκριθεί. Η Ε.Ε προσπαθεί να στείλει τους αλλοδαπούς της δεύτερης και τρίτης κατηγορίας, με τις ανάλογες ενέργειες, πίσω στη χώρα τους.

Τα εξωτερικά σύνορα των χωρών θα πρέπει να φυλαχτούν σωστά και να διαμορφωθεί μια φρουρά στα ευρωπαϊκά σύνορα, για να μειωθεί αυτό το μεγάλο ποσοστό λαθρομετανάστευσης.

Στη σύγχρονη εποχή έχουν συγκροτηθεί δύο ευρωπαϊκές δυνάμεις που έχουν ως αρμοδιότητά τους τον έλεγχο των συνόρων, η HERA II και η Jason I. Η Jason I δραστηριοποιείται στη θαλάσσια περιοχή έξω από τη Λιβύη. Σε αυτήν συμμετέχουν η Ιταλία, η Μάλτα, η Ελλάδα και η Frontex. Η HERA II δραστηριοποιείται στα Κανάρια Νησιά, την οποία χρηματοδοτούν η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ισπανία. { βλ. Μαραβέγιας Ν. και Τσινισιζέλης Μ. (2007)}

Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η πρόθεση να δημιουργηθεί ένα ταμείο για να καλυφθούν οικονομικά τα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε. Μέσα από τη συνεργασία των κρατών – μελών, θα δημιουργηθεί ένας αυτόνομος οργανισμός που θα συγκεντρώνει και θα διαδίδει πληροφορίες, θα συντονίζει το έργο διοικητικά και θα διαχειρίζεται τα οποιαδήποτε συστήματα ελέγχου. Τα αστυνομικά ζητήματα τα αναλαμβάνει η Europol, η οποία προσπαθεί να εξουδετερώσει τελείως την εγκληματικότητα που πηγάζει μέσα από την παράνομη μετανάστευση. { βλ. Μαραβέγιας Ν. και Τσινισιζέλης Μ. (2007)}

3.2 ΟΙ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ Η ΕΥΔΟΚΙΜΗΣΗ ΤΟΥΣ

Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης θα πρέπει να εφαρμοστούν κάποιες αρχές, οι οποίες θα έχουν καθολική ισχύ.

Αναντίρρητα, πρωτίστως θα πρέπει να υφίσταται αμοιβαία εμπιστοσύνη αλλά και να μοιράζονται οι ευθύνες μεταξύ των κρατών-μελών. Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που προέρχονται από τις διεθνείς συμβάσεις, θεωρείται εξίσου βασικό στοιχείο. Δίχως την εναρμόνιση των προσδοκιών των υπηκόων που προέρχονται από τρίτες χώρες, το έργο αυτό θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο. Όλα τα κράτη-μέλη θα πρέπει να εναρμονίσουν τις προσδοκίες τους, ώστε να μην υφίστανται γεγονότα ρατσισμού και ξενοφοβίας. Επιπλέον, παντού θα έπρεπε να γνωστοποιηθούν οι κανόνες για τη μετανάστευση και το άσυλο. { βλ. Μαραβέγιας Ν. και Τσινισιζέλης Μ. (2007)}

3.3 Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Στη σύγχρονη εποχή, τα κράτη-μέλη έχουν το μοναδικό προνόμιο στη χορήγηση των αδειών. Μέσα από αυτές εξασφαλίζουν, οι υπήκοοι των τρίτων χωρών, τη διαμονή τους, αλλά ταυτόχρονα και τη νομιμοποίησή τους. Κάτι τέτοιο όμως ισχύει μόνο για όσους μεταναστεύουν από μια χώρα σε μια άλλη χώρα της Ε.Ε και σε όσους είναι μέλη των οικογενειών πολιτών σε χώρες της Ε.Ε. Η ευθύνη για τη μετανάστευση αποτελεί πρωτίστως εθνική υπόθεση. Το καθεστώς διαμονής των υπηκόων όμως, δεν αποτελεί ζήτημα εθνικής αρμοδιότητας. Αυτό επηρεάστηκε σαφέστατα από τις διατάξεις του Maastricht που αφορούσαν τα κοινά εξωτερικά σύνορα και την κοινή πολιτική εισόδου και βραχείας διαμονής. Η Συμφωνία του Σένγκεν το 1985 και η Σύμβαση εφαρμογής του το 1990 σχετίζονταν άμεσα με το καθεστώς αυτό. { βλ. Baldwin-Edwards, M. (1998)}

Το 2000 η θέληση της Ε.Ε για μια κοινή, ουσιαστική και ολοκληρωμένη, μεταναστευτική πολιτική υπήρξε πολύ μεγάλη. Το Πρόγραμμα της Χάγης από τη μια πλευρά και το Κοινό Σχέδιο Δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου από την άλλη, προέβλεπαν τη συγκράτηση της παράνομης μετανάστευσης μέχρι το 2010. { βλ. Baldwin-Edwards, M. (1998)}

3.4 ΔΙΔΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Υπό αμφισβήτηση τίθεται η οποιαδήποτε άποψη που ισχυρίζεται ότι υπάρχει μια κοινή πολιτική για τη διαχείριση της παράνομης μετανάστευσης. Στην Ευρώπη η μέχρι τώρα μεταναστευτική πολιτική συμβαδίζει απόλυτα με τη Στρατηγική της Λισσαβόνας και με το Πρόγραμμα της Χάγης. { βλ. Baldwin-Edwards, M. (1998)}

Οποιαδήποτε μέτρα και αν παρθούν, δεν είναι σίγουρο ότι θα είναι αποτελεσματικά, ότι αυτή η κοινοτική προσέγγιση θα είναι δίκαιη και θα σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών και τέλος ότι θα υπάρχει ευελιξία για κάποιες ομάδες μεταναστών. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι στην Ελλάδα νομιμοποιήθηκε το 50% περίπου των Αλβανών, είτε ήθελαν να ενταχθούν στην Ελλάδα, είτε τελικά γύρισαν στην πατρίδα τους. Αμφισβητείται βέβαια το γεγονός κατά πόσο αυτή η πολιτική της Ελλάδας ήταν συνειδητή ή όχι. Δεν υπάρχει ομοφωνία των κρατών – μελών πάνω σε θέματα μετανάστευσης. { βλ. Bade K. J. (1993)}

Από το 2007 και μετά, έγινε μια προσπάθεια να ενημερωθούν όλα τα κράτη πάνω στη μετανάστευση επαρκώς και να καταγραφούν τα μέτρα για τη νομιμοποίηση των μεταναστών. Έτσι, θα ήταν πιο εύκολο να παρθούν κοινά ευρωπαϊκά νομοθετικά μέτρα. Οι νομιμοποιήσεις των μεταναστών σε ένα κράτος ενδέχεται να επηρεάσουν αντίστοιχα άλλα κράτη-μέλη. Το 2005 η Ισπανία νομιμοποίησε 700.000 παράνομους μετανάστες. Το ίδιο ήθελαν να κάνουν και άλλα κράτη, όπως η Ιταλία, η Γερμανία και η Γαλλία, με ενδεχόμενη αντίδραση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Επίτροπου Franco Frattini. Στη διάσκεψη του Rabat το 2006 συμφωνήθηκε, μέσα από ανάλογη βοήθεια, να καταπολεμηθεί η φτώχεια στις χώρες από τις οποίες προέρχονταν τα κύματα των μεταναστών. { βλ. Ψημμένος, Ι. (2001)}

3.5 ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΝΟΜΙΜΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Για να οριστεί το καθεστώς των υπηκόων των τρίτων χωρών, θεσπίστηκαν ορισμένες πράξεις. Η πρώτη πράξη υπήρξε η οδηγία με αριθμό 2003/109/Ε.Κ του Συμβουλίου με ημερομηνία 25/11/2003 που αφορούσε τους μετανάστες που διέμεναν σε μια χώρα για αρκετό χρονικό διάστημα. Η δεύτερη πράξη ήταν η οδηγία με αριθμό 2003/86/Ε.Κ του Συμβουλίου με ημερομηνία 22/09/2003 που αφορούσε την οικογενειακή επανένωση και η τρίτη πράξη ήταν η Οδηγία 2004/38/Ε.Κ του Συμβουλίου με ημερομηνία 29/4/2004 που αφορούσε στο αν έχουν τη δυνατότητα οι πολίτες με τις οικογένειές τους να ζουν ελεύθερα στην περιοχή των κρατών-μελών. { βλ. Καβουνίδη, Τ. και Χατζάκη, Λ. (1999)}

Σύμφωνα πάντα με την πρώτη πράξη, ύστερα από πέντε χρόνια συνεχούς και νόμιμης διαμονής στο κράτος, χορηγούνται και ανανεώνονται οι άδειες παραμονής των μεταναστών. Αυτό γινόταν για να αποκτήσουν άδεια διαμονής οι μακροχρόνιοι μετανάστες. Απαραίτητη προϋπόθεση ήταν οι υπήκοοι από τρίτες χώρες να έχουν οπωσδήποτε εισόδημα το οποίο θα καλύπτει τις ανάγκες των ίδιων και των οικογενειών τους. Επιπρόσθετα, το εισόδημα των υπηκόων θα πρέπει να είναι μεγαλύτερο από τις αποδοχές του έτους ενός ανειδίκευτου εργάτη, με προσαύξηση κατά 15%. Αναντίρρητα, ο κάθε υπήκοος από τρίτες χώρες οφείλει να έχει ασφάλεια για θέματα υγείας και να γνωρίζει σε πολύ καλό βαθμό τον ελληνικό πολιτισμό, την ιστορία της Ελλάδας, καθώς και την ελληνική γλώσσα. { βλ. Καρύδης, Β.(2000)}

Όσον αφορά τη δεύτερη πράξη, ο υπήκοος από τρίτες χώρες, για να δικαιούται την οικογενειακή επανένωση, θα πρέπει η άδεια διαμονής του να έχει διάρκεια, είτε

μεγαλύτερη, είτε ίση με έναν χρόνο και να σκοπεύει επίσης να μείνει μόνιμα στη χώρα. Στην Ελλάδα ισχύει κάτι διαφορετικό. Ο υπήκοος που προέρχεται από τρίτη χώρα και ζει μονίμως εδώ για δύο χρόνια, μπορεί μετά από σχετική αίτησή του να εισέλθει και να διαμείνει στη χώρα και αυτός και η οικογένειά του. Ωστόσο, αν ο υπήκοος έχει ήδη παντρευτεί μία γυναίκα με την οποία ζει μαζί της στην Ελλάδα, δεν έχει το δικαίωμα να κάνει κάτι ανάλογο και με την επόμενη σύζυγο. { βλ. Καρύδης, Β.(2000)}

Δίχως την ομαλή ένταξη των υπηκόων, δε θα υπάρξει κοινωνική αλλά και οικονομική συνοχή. Αν δημιουργηθεί μια κοινωνικοπολιτιστική ευστάθεια, τότε θα υπάρξει ομαλή ένταξη των υπηκόων των τρίτων χωρών στα κράτη – μέλη. Μέσα από τις δύο πρώτες πράξεις, επιδιώκεται όλοι οι υπήκοοι που είναι ενταγμένοι σε διάφορα κράτη της Ε.Ε, να μεταχειρίζονται ίσα και να έχουν ενιαία δικαιώματα, για να μην υπάρχουν διακρίσεις μεταξύ υπηκόων από τρίτες χώρες και υπηκόων των κρατών-μελών. Αξίζει να επισημανθεί ότι οι συγκεκριμένες οδηγίες αφορούν μόνο όσους ζουν μόνιμα σε μια χώρα. { βλ. Καβουνίδη, Τ. και Χατζάκη, Λ. (1999)}

3.6 ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ ΚΑΙ ΕΚΕΙΝΩΝ ΠΟΥ ΖΗΤΟΥΝ ΑΣΥΛΟ

Η Οδηγία 2001/55/Ε.Κ του Συμβουλίου του 2001, αναφέρει τι θα ισχύσει όσον αφορά την προστασία που θα προσφερθεί σε υπηκόους από τρίτες χώρες, όταν εκείνοι θα φεύγουν από τη χώρα τους, λόγω πολέμου, και δε θα έχουν τη δυνατότητα να επιστρέψουν σε αυτήν. Αυτή η προστασία που θα προσφερθεί μπορεί να διαρκέσει ένα με δύο χρόνια. Οι υπήκοοι αυτοί, μένοντας σε μια χώρα, έχουν το δικαίωμα της εργασίας και της εκπαίδευσης για όσο χρονικό όριο διαμείνουν στη χώρα αυτή. { βλ. Κοτζαμάνης, Β., Πετρονάτη, Μ. και Τζωτζοπούλου, Μ. (2002)}

Η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε για τους πρόσφυγες συνεργάζεται στενά με την Ε.Ε για το ζήτημα των προσφύγων. Στο άρθρο 5 παράγραφος 1-2 της Οδηγίας 2003/9/Ε.Κ του Συμβουλίου, υφίστανται περιθώριο 15 ημερών, από τη στιγμή που υποβάλλει ο αιτών αίτηση για άσυλο. Σε αυτό το χρονικό περιθώριο γίνεται άμεση ενημέρωση του αιτούντος σχετικά με τις παροχές που δίνονται σε αυτόν, σχετικά με τις υποχρεώσεις του, όπως επίσης και με τις οργανώσεις στις οποίες μπορεί να βασιστεί για να προστατευθεί. Επίσης, σε αυτόν δίνεται χρονικό περιθώριο τριών ημερών για να του δοθεί ένα έγγραφο με το οποίο βεβαιώνεται ότι αυτός που ζητά

άσυλο, για όσο χρονικό διάστημα αναμένεται να εγκριθεί η αίτησή του, μπορεί να διαμένει στο κράτος-μέλος. Το άρθρο 5 μπορεί να μην ισχύσει σε περίπτωση που αυτός που ζητά άσυλο είναι κρατούμενος. { βλ. Κοτζαμάνης, Β., Πετρονώτη, Μ. και Τζωρτζοπούλου, Μ. (2002)}

Εξαιτίας του πλήθους των μεταναστών στην Ελλάδα, οι αρχές δε γνωρίζουν ποιοι έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν αίτηση για άσυλο και ποιοι όχι. Πολλοί δικαιούχοι βρίσκονται στα κρατητήρια και με αυτόν τον τρόπο καθυστερείται η αίτησή τους για άσυλο. Εκείνοι οι οποίοι ζητούν άσυλο για σοβαρούς ανθρωπιστικούς λόγους και υποχρεώνονται να βρίσκονται σε άλλο κράτος, τους δίνεται ένα ταξιδιωτικό έγγραφο σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 5 της Οδηγίας. Όσοι ζητούν άσυλο έχουν το δικαίωμα να μένουν και να κυκλοφορούν ελεύθερα στο κράτος. Επιπλέον, έχουν τα δικαιώματα της ιατρικής περίθαλψης, της εκπαίδευσης, της παροχής στέγης, της οικογενειακής σύνδεσης και της επαγγελματικής κατάρτισης. Τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τα ανήλικα θύματα που έχουν υποστεί βασανιστήρια καλύπτονται από ειδικές διατάξεις. { βλ. Ναξάκης, Χ. και Χλέτσος, Μ. επ. (2001)}

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΑ

4.1 Η ΕΙΣΡΟΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΥΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σε όλα τα κράτη της Ε.Ε υφίστανται παράνομοι μετανάστες. Στην Ελλάδα υπάρχει ένα μεγάλο ποσοστό μεταναστών που δεν έχει τα κατάλληλα έγγραφα παραμονής στη χώρα. Όλες οι χώρες της Ε.Ε έχουν λάβει μέτρα για τη νομιμοποίηση των μεταναστών που εισέρχονται στους κόλπους τους. { βλ. Τζωρτζοπούλου, Μ. (2002)}

Στην Ελλάδα δεν υπάρχει σαφής προσδιορισμός των μεταναστών που έχουν έρθει στη χώρα μας και διαμένουν σε αυτή λαθραία. Αρκετοί από αυτούς τους μετανάστες, χρησιμοποιούν τη χώρα μας ως πύλη εισόδου για να φτάσουν σε άλλες χώρες της Ευρώπης.

Από την άλλη πλευρά, έχουν πραγματοποιηθεί έρευνες στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια μέσω των οποίων αναλύονται τα αίτια και οι συνέπειες στην οικονομία και

στην ελληνική κοινωνία, από την μετανάστευση στην Ελλάδα. Οι έρευνες όμως αυτές αφορούν μόνο μερικές εθνικότητες και δεν ανταποκρίνονται πλήρως στο πραγματικό πλήθος των μεταναστών που εισρέει κάθε χρόνο στη χώρα μας. Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα είναι ότι οι έρευνες αυτές δε χρηματοδοτούνται επαρκώς, με αποτέλεσμα να μη διεξάγονται ομαλά αυτές οι έρευνες. { βλ. Τζωρτζοπούλου, Μ. (2002)}

Χαρακτηριστικά μπορούμε να αναφέρουμε ότι στον ελλαδικό χώρο η ακαθάριστη εγχώρια δαπάνη για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη, σύμφωνα με στοιχεία του Eurostat, το έτος 2004, άγγιξε μόλις το 0,58%, ενώ στη Σουηδία βρίσκεται στο 3,74%. Η έρευνα στην Ελλάδα βρίσκεται στα σπάργανα ακόμα.

Τα δημοσιεύματα των εφημερίδων αποτέλεσαν, από την άλλη πλευρά, σημείο στήριξης των μελετητών του φαινομένου. Τα πιο πολλά δημοσιεύματα στηλιτεύουν τις αξιόποινες πράξεις των ξένων. Οι μετανάστες βοηθούν καταλυτικά στην ανάπτυξη της οικονομίας της χώρας που επισκέπτονται.

Από τη δεκαετία του '90 και έπειτα τα πράγματα διαφοροποιούνται σε σχέση με τους μετανάστες στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και τους μετανάστες των χωρών της Δυτικής Ευρώπης του '50 και του '60. Η Ελλάδα σαν χώρα όφειλε, σε μικρό χρονικό διάστημα, να κανονίσει αφενός θέματα σχετικά με την εισροή των μεταναστών και αφετέρου η οικονομία της να προσαρμοστεί στα μέτρα της ΟΝΕ. Ακόμα, η μετανάστευση συνέπεσε με την τεράστια ανεργία των Ελλήνων και με την αποβιομηχάνιση της χώρας. Τη μεταπολεμική περίοδο γνώρισε τεράστια οικονομική ανάπτυξη σαν χώρα αλλά δεν αντιμετώπισε αποτελεσματικά ζητήματα, όπως η ανεργία και το έλλειμμα του δημοσίου. { βλ. Τζωρτζοπούλου, Μ. (2002)}

4.2 ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΙΣΔΟΧΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Η Ελλάδα τη δεκαετία του '90 γνώρισε τεράστια οικονομική ανάπτυξη. Με την εισροή των μεταναστών παρατηρήθηκε αύξηση του ΑΕΠ και αύξηση της παραγωγής, αύξηση της προσφοράς εργασίας και βελτίωση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων. Δεν είναι λίγοι εκείνοι οι επιστήμονες που θεώρησαν ότι με την εργασία τους οι αλλοδαποί βοήθησαν στο να μπει η χώρα μας στην Οικονομική Νομισματική Ένωση. { βλ. Cavounidis, J. (2002)}

Πολλοί τομείς της κοινωνίας, όπως η παιδεία, η υγεία, η κατανάλωση, η αποταμίευση, το ισοζύγιο πληρωμών, οι εισαγωγές και εξαγωγές, επηρεάζονται καταλυτικά από την εγκατάσταση των μεταναστών σε μία χώρα. Η κατανάλωση αυξάνεται, καθώς οι μετανάστες ξοδεύουν για να τραφούν ή να ντυθούν. Αυτομάτως αυξάνεται η ζήτηση σε αγαθά και υπηρεσίες, στοιχεία απαραίτητα για την επιβίωσή τους στη χώρα στην οποία μεταναστεύουν. Με το πέρασμα των χρόνων οι μετανάστες ξεκίνησαν να αγοράζουν και δικά τους μεταφορικά μέσα. Αυτοί που ζουν σε μια χώρα, αποστέλλουν ένα μέρος του εισοδήματός τους στη χώρα από την οποία προέρχονται και πιο συγκεκριμένα στις οικογένειές τους. Όσοι μετανάστες σκόπευαν αν γυρίσουν γρήγορα πίσω στις πατρίδες τους, αποταμίευαν περισσότερα χρήματα λόγω του μεγάλου εισοδήματός τους.

Σχετική έρευνα που διεξήχθη στη Θεσσαλονίκη το 2000, έδειξε ότι οι Αλβανοί εκεί είχαν μεγάλη αποταμίευση και ελάχιστα έξοδα. Οι Μολδαβοί και οι Ρουμάνοι έστελναν τεράστια εμβάσματα για να δημιουργήσουν καλαίσθητα σπίτια. Βέβαια, υπάρχουν και οι μετανάστες που δεν αποστέλλουν εμβάσματα στις χώρες καταγωγής τους. Αν ο μετανάστης λαμβάνει μεγάλο εισόδημα, θα παραμείνει για λίγο χρονικό διάστημα στη χώρα που τον φιλοξενεί, ενώ αν έχει μικρό εισόδημα θα παραμείνει μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στη χώρα που έχει μεταναστεύσει και θα έχει ως φυσικό επακόλουθο να αποστέλλει μειωμένα εμβάσματα. { βλ. Cavounidis, J. (2002)}

Οι επενδύσεις βοηθούν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και στην ανάπτυξη μιας χώρας. Από το 1990 μέχρι το 2005 πραγματοποιήθηκε τεράστια αύξηση των επενδύσεων στην Ελλάδα. Από το 1997 μέχρι το 2003 οι ξένες επενδύσεις μειώθηκαν ενώ από εκεί και ύστερα παρατηρείται μια συνεχή εκροή επενδύσεων προς το εξωτερικό. Οι ξένες επενδύσεις λιγόστεψαν και λιγοστεύουν λόγω της γραφειοκρατίας, του υψηλού εργατικού κόστους και της υψηλής φορολογίας στην Ελλάδα.

Δεν είναι λίγοι οι επιχειρηματίες που κλείνουν τις επιχειρήσεις τους στην Ελλάδα και τις ξεκινούν σε χώρες του εξωτερικού, προσφέροντας σε αυτές τις χώρες θέσεις εργασίας. Οι επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν από Έλληνες στα Βαλκάνια, την περίοδο 1990 – 2005, κοστολογήθηκαν περίπου στα 5 δις ευρώ. { βλ. Cavounidis, J. (2002)}

4.3 Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ

Στη δεκαετία του '90 οι εργοδότες παρείχαν στους μετανάστες χαμηλό μισθό χωρίς ασφάλιση, εφόσον εκείνοι δεν είχαν τα απαραίτητα έγγραφα. Οι εργοδότες όμως πείστηκαν, όταν νομιμοποιήθηκαν οι μετανάστες, με αποτέλεσμα να υπάρξει αναγκαστική ασφάλιση των εργαζομένων και αύξηση των μισθών. Από το 2000 έως το 2005, ο πληθωρισμός κυμαινόταν από 2,9% έως 3,5%, δηλαδή σε χαμηλά επίπεδα. Αν και υπήρξε μείωση του πληθωρισμού, η ακρίβεια βασάνιζε τους καταναλωτές που βρίσκονταν σε δυσχερή οικονομική θέση. { βλ. Πετράκου, Η. (2001) }

4.4 Η ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ – ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η έλευση των μεταναστών στη χώρα μας βοήθησε πολύ στο να μειωθεί ο πληθωρισμός. Αυτό συνέβη γιατί οι μετανάστες εργάζονται με χαμηλό κόστος στις εργασίες που αφορούν την αγροτική παραγωγή και στις εργασίες που σχετίζονται με τις κατασκευές. Μέσα από την εισροή των μεταναστών μειώθηκαν, από 1% έως 2% ,τα ποσοστά του δείκτη τιμών του καταναλωτή. Το γεγονός επίσης ότι οι μετανάστες στέλνουν τεράστια εμβάσματα στις χώρες τους και δεν τα ξοδεύουν στην Ελλάδα, επηρεάζει σημαντικά τις τιμές. Με αυτόν τον τρόπο παρατηρείται αύξηση μεγαλύτερη της εγχώριας προσφοράς σε σχέση με την εγχώρια ζήτηση. { βλ. Πετράκου, Η. (2001) }

4.5 Η ΕΙΣΡΟΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΣΟΔΑ

Το αν τα δημόσια έσοδα είναι υψηλά ή όχι σε μια οικονομία είναι ένα γεγονός που εξαρτάται από τη νομιμότητα των μεταναστών, από το μέγεθος της παραοικονομίας και από το πόσο αποτελεσματικές είναι οι εφορίες. Με την αύξηση των εσόδων αυξάνονται και οι επενδύσεις, ενώ αντιθέτως μειώνονται τα επιτόκια και το δημόσιο έλλειμμα. Οι μετανάστες, εφόσον αγοράζουν αγαθά και τα καταναλώνουν, χρησιμοποιούν και διάφορες υπηρεσίες συμμετέχοντας στον ΦΠΑ ,όπως επίσης και σε άλλους έμμεσους φόρους. { βλ. Πετράκου, Η. (2001) }

4.6 ΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Μερικοί επιστήμονες υποστηρίζουν ότι άλλοι μετανάστες χρησιμοποιούν το κράτος πρόνοιας και άλλοι όχι. Αυτοί που έχουν τα κατάλληλα έγγραφα,

χρησιμοποιούν τις κρατικές υπηρεσίες αντιμετωπίζοντας βέβαια αρκετά προβλήματα. Εκείνοι που δεν τα έχουν, δεν τις χρησιμοποιούν, γιατί φοβούνται το ενδεχόμενο της σύλληψής τους και της επιστροφής τους στην πατρίδα τους. Στις χώρες της Ε.Ε, οι μετανάστες σε σχέση με τους ντόπιους χρησιμοποιούν σε μικρότερο βαθμό τις διάφορες κρατικές κοινωνικές υπηρεσίες. Στην Ελλάδα κοινωνικό σύστημα προστασίας δεν υπάρχει, ούτε για τους ντόπιους, ούτε για τους μετανάστες. Για τους παράνομους μετανάστες τα πράγματα είναι ακόμα δυσκολότερα, καθώς για αυτούς δεν υφίσταται ούτε ασφάλιση, ούτε υγεία. { βλ. Μαράτου-Αλιπράντη, Λ. (2002)}

4.7 ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΙΣΡΟΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Αρχικά, οι μετανάστες που δεν είχαν τα απαραίτητα έγγραφα παραμονής στη χώρα, δεν έστελναν τα παιδιά τους στα σχολεία, γιατί φοβόντουσαν μήπως εκείνοι συλληφθούν. Αργότερα όμως, η κατάσταση αυτή άλλαξε καθώς τους επιτράπηκε, με νέες διατάξεις, να τα στέλνουν στα σχολεία.

Ο μεγάλος αριθμός των παιδιών των μεταναστών στις αγροτικές περιοχές, βοήθησε στο να παραμείνουν ανοιχτά τα σχολεία που θα έκλειναν. Το κόστος της δημόσιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα αυξήθηκε. Στη χώρα μας όμως οι δαπάνες για την παιδεία άγγιζε το 3,9% επί του ΑΕΠ, ποσοστό πολύ χαμηλό σε σχέση με άλλες χώρες της Ε.Ε. { βλ. Μαράτου-Αλιπράντη, Λ. (2002)}

Αρκετά παιδιά μεταναστών δε φοιτούσαν μόνιμα στα σχολεία μιας περιοχής, με αποτέλεσμα να μην τα επιβαρύνουν οικονομικά, εφόσον οι γονείς τους εγκαθίστανται συνεχώς και σε άλλη περιοχή. Όταν η εγκατάσταση των γονιών αυτών έγινε μόνιμη, από τη δεκαετία του '90 και μετά, η κατάσταση άλλαξε και παρατηρήθηκαν εντάσεις ανάμεσα σε γηγενείς και αλλοδαπούς.

4.8 ΟΙ ΝΟΜΙΜΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΝΟΜΟΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Οι νόμιμοι μετανάστες έχει αποδειχθεί ότι βοήθησαν και βοηθούν στα δημόσια οικονομικά. Συνέβαλλαν στην ενίσχυση των δημοσίων οικονομικών πληρώνοντας τόσο τους φόρους από τα αγαθά που αγοράζουν και τις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν, όσο και τη φορολόγηση των εισοδημάτων τους. Εκείνοι που δε διαθέτουν τα νόμιμα έγγραφα παραμονής, δεν υποχρεώνονται να κάνουν φορολογική δήλωση. Είχε παρατηρηθεί ότι πολλοί από αυτούς τους μετανάστες δεν πλήρωναν

φόρους, με αποτέλεσμα να φοροδιαφεύγει η μαύρη εργασία. { βλ. Μαράτου-Αλιπράντη, Λ. (2002)}

4.9 ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Οι ασφαλισμένοι αλλοδαποί έχουν αυξηθεί στη χώρα μας. Αυτοί πληρώνουν τις εισφορές τους και με αυτό τον τρόπο μπορούν και ανανεώνουν τη διάρκεια παραμονής τους στη χώρα μας. Αν οι μετανάστες αυτοί δεν είχαν νομιμοποιηθεί, τότε το ποσοστό χειροτέρευσης της σχέσης των ασφαλισμένων προσώπων προς τους συνταξιούχους, θα ήταν πολύ μικρότερο ακόμα και από το 1,79 που ήταν το 2005. Η εργασία των αλλοδαπών είναι αναγκαία στη χώρα μας, γιατί βοηθούν τη συνταξιοδότηση, καθώς πληρώνουν περισσότερα σε αναλογία πληθυσμού για τους Έλληνες που συνταξιοδοτούνται. Από την άλλη πλευρά, εκείνοι που δεν έχουν τα νόμιμα έγγραφα, δημιουργούν τεράστιο έλλειμμα στους ασφαλιστικούς φορείς, διότι δεν πληρώνουν φόρους και εισφορές. { βλ. Μαράτου-Αλιπράντη, Λ. (2002)}

Οι μετανάστες που έχουν τα κατάλληλα έγγραφα μπορούν να ωφεληθούν στον τομέα της υγείας, όχι όμως και στον τομέα της σύνταξης. Όσοι μετανάστες δεν κατέχουν τα απαραίτητα νόμιμα έγγραφα, δεν έχουν δικαίωμα στο να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες των ασφαλιστικών φορέων, εφόσον δεν πληρώνουν ασφαλιστικές εισφορές. Αυτοί που ζουν νόμιμα στην Ελλάδα, έχουν τη δυνατότητα να ασφαλιζονται στο ΙΚΑ, στον ΟΑΕΕ και στον ΟΓΑ. Επιπλέον, μόλις συμπληρώσουν 2 έτη νόμιμης παραμονής στη χώρα μας, μπορούν να ασφαλίζουν και τα μέλη των οικογενειών τους. { βλ. Μαράτου-Αλιπράντη, Λ. (2002)}

Όταν οι μετανάστες εργάζονται σε κάποιο φορέα, οφείλουν να ασφαλιστούν στο ΙΚΑ. Το να δηλωθεί όμως ένας αλλοδαπός στο ΙΚΑ, δεν είναι απόλυτο ότι έχει εξασφαλίσει και την άδεια παραμονής του στη χώρα μας. Ιδιαίτερα στη χώρα μας παρατηρείται μεγάλο ποσοστό ανασφάλιστων αλλοδαπών και Ελλήνων. Έχει παρατηρηθεί ότι 4 στους 10 εργαζομένους δεν είναι ασφαλισμένοι και 3 στις 10 επιχειρήσεις δεν έχουν απογραφεί. Σύμφωνα με την Επιθεώρηση Εργασίας, από το 2001 το ποσοστό ανασφάλιστων εργαζομένων έχει μειωθεί. Κάθε χρόνο 4 δις ευρώ χάνουν το ΙΚΑ, ο ΟΓΑ και το Ταμείο των Αυτοαπασχολούμενων από την εισφοροδιαφυγή. Αρκετοί εργοδότες θέλουν τους αλλοδαπούς εργαζόμενους ανασφάλιστους για να γλιτώσουν ένα μεγάλο κόστος εργασίας. { βλ. ΠΙΝΑΚΑ 8 }

ΠΙΝΑΚΑΣ 8 : Αλλοδαποί ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ το 2003

Υπηκοότητα	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Αλβανική	187.486	55.547	243.033
Ρώσικη	21.722	37.742	59.464
Βουλγαρική	11.491	21.090	32.581
Ρουμανική	14.499	8.122	22.621
Πακιστανική	17.236	84	17.320
Αιγυπτιακή	9.154	365	9.519
Πολωνική	4.107	4.136	8.243
Ινδική	6.676	114	6.790
Μπαγκλαντές	5.959	53	6.012
Βρετανική	2.490	3.074	5.564
Συριακή	5.022	188	5.210
Φιλιππινέζικη	1.099	4.106	5.115
Γερμανική	1.677	2.334	4.011
Γεωργιανή	1.475	2.476	3.951
Ουκρανική	858	3.014	3.872
Γιουγκοσλαβική	2.046	1.739	3.785
Κυπριακή	1.690	1.352	3.042
Κινεζική	1.871	944	2.815
Γαλλική	1.265	999	2.264
Νιγηριανή	1.700	446	2.146
Ιρανική	1.752	182	1.934
Τουρκική	1.021	840	1.861
Ιταλική	1.016	752	1.768
Μολδαβική	447	138	585
Ολλανδική	479	891	1.370
Αιθιοπική	352	911	1.263
Σουηδική	368	763	1.131
ΗΠΑ	516	588	1.014
Υπηκοότητα	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο

Άλλες Εθνικότητες	28.910	17.751	46.662
Σύνολο	334.295	170.741	505.036

Πηγή: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, 2003.

4.10 ΠΑΡΑΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ

Η παραοικονομία είναι ένα φαινόμενο που επικρατεί σε αρκετές χώρες της Ε.Ε. Η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση, όσον αφορά αυτό το φαινόμενο. Σχετική έρευνα του Ινστιτούτου Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών κατέδειξε ότι στο χρονικό διάστημα μεταξύ 1958-1997, η παραοικονομία άγγιζε ποσοστό 25%- 40% του ΑΕΠ. Η παραοικονομία αυξάνεται εξαιτίας της μαύρης εργασίας των παράνομων μεταναστών. Η ελληνική αγορά προσφέρεται για την ανάπτυξη της παραοικονομίας. Έχει παρατηρηθεί επίσης ότι πολλοί εργοδότες εκμεταλλεύονται και εξαπατούν τους μη κανονικούς μετανάστες που εργάζονται με το να μην τους ασφαλίζουν. Οι μετανάστες στην Ελλάδα εργάζονται περισσότερο από τους Έλληνες. Ο ακόλουθος πίνακας { βλ. ΠΙΝΑΚΑ 9 } δείχνει τα ποσοστά Ελλήνων και μεταναστών που συμμετέχουν στον ενεργό οικονομικά πληθυσμό, από ηλικία 15 ετών έως και 65 ετών αλλά και παραπάνω. { βλ. Λινάρδος-Ρυλμόν, Π. (1992)}

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 : Ποσοστά συμμετοχής στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό Ελλήνων και αλλοδαπών κατά ομάδες ηλικιών το 2005.

Ομάδες ηλικιών	Έλληνες	Αλλοδαποί
15-19		
20-24	53.2	56.4
25-29	46.7	79.7
30-44	85.1	84.3
45-64	59.6	75.3
65+	4.2	2.2
Σύνολο	52.3	71.7

Πηγή: ΕΣΥΕ Διεύθυνση Στατιστικής, Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας, 2005.

4.11 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001, είχαν καταγραφεί 762.191 μετανάστες εκ των οποίων εργαζόταν το 51,4% και το 5,3% αναζητούσε εργασία. Από αυτούς το 11,2% ήταν μαθητές, το 4% συνταξιούχοι, το 14,2% γυναίκες που ασχολούνταν με οικιακές εργασίες, το 10,7% ανήλικα παιδιά μικρότερα των 10 ετών, το 0,2% εισοδηματίες και το 3,1% κάποιες άλλες περιπτώσεις. { βλ. Λινάρδος-Ρυλμόν, Π. (1992)}

Στις τουριστικές περιοχές παρατηρείται, είτε εποχική, είτε μόνιμη εργασία από εποχικούς ή μόνιμους εργάτες αντίστοιχα. Το 2001 το 24,5% των αλλοδαπών εργαζόταν στον κλάδο των κατασκευών, το 27% στις διάφορες υπηρεσίες, το 17,5% σε γεωργικές και κτηνοτροφικές εργασίες, το 15,7% σε ξενοδοχειακές μονάδες και εστιατόρια, το 12,5% στη μεταποίηση και τέλος ένα μικρό ποσοστό 2,7% σε μεταφορές αλλά και επικοινωνίες. Οι μετανάστες σήμερα καλύπτουν θέσεις σε γεωργικές και κτηνοτροφικές εργασίες με χαμηλό μισθό που δεν δέχονται να εργαστούν οι γηγενείς. { βλ. Λινάρδος-Ρυλμόν, Π. (1992)}

4.12 Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΝΤΟΠΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

Ως γνωστόν, οι ντόπιοι κάτοικοι ενός τόπου δεν επιθυμούν να κάνουν κάποιες δουλειές. Αυτές τις δουλειές έρχονται να τις κάνουν οι αλλοδαποί. Παρατηρείται μια σχέση υποκατάστασης, όταν οι μετανάστες έχουν καταφέρει να απασχοληθούν σε εργασίες, τις οποίες όμως παράλληλα διεκδικούν και οι ντόπιοι. Από επίσημες έρευνες έχει προκύψει ότι η αντικατάσταση των ντόπιων από τους μετανάστες γίνεται σε μικρό βαθμό. Οι μετανάστες συνήθως απασχολούνται σε δουλειές εποχιακές, σε δουλειές με μικρούς μισθούς. Οι πιο παλιοί μετανάστες έχουν εργασίες καλύτερης ποιότητας. { βλ. Λινάρδος-Ρυλμόν, Π. (1992)}

Με την εισροή των μεταναστών ευνοούνται οι συνταξιούχοι και όσοι έχουν υψηλή ειδίκευση, ενώ οι γηγενείς που έχουν χαμηλή ειδίκευση δεν ευνοούνται. Το μεγαλύτερο ποσοστό των μεταναστών αναλαμβάνει εργασίες, που αφορούν την οικοδομή και τη γεωργία, τις οποίες δεν είναι πρόθυμοι να αναλάβουν οι γηγενείς. Στον τομέα της ναυτιλίας υπάρχει ορατός ανταγωνισμός ανάμεσα στους Έλληνες και τους αλλοδαπούς, γιατί οι αλλοδαποί είναι διατεθειμένοι να απασχοληθούν στη ναυτιλία με χαμηλότερους μισθούς, σε σχέση με αυτούς που ζητούν οι Έλληνες.

Στις εργασίες που αφορούν την αγροτική παραγωγή υφίσταται ανταγωνισμός ανάμεσα στους Αλβανούς και τους Έλληνες τσιγγάνους, γιατί οι Αλβανοί δέχονται να εργαστούν με λιγότερα χρήματα. Στις θέσεις υψηλού επιπέδου ειδίκευσης, οι μετανάστες απασχολούνται σε σημαντικές θέσεις εργασίας ως στελέχη με μεγάλη ειδίκευση. Η ομάδα αυτή των μεταναστών αναντίρρητα συναγωνίζεται τους ντόπιους που επιθυμούσαν αυτές τις θέσεις εργασίας. Κάποιες θέσεις εργασίας που δεν υφίστανται στην Ελλάδα, όπως οι ειδικοί τεχνικοί, είναι λογικό και επόμενο να καλυφθούν από μετανάστες. Οι μετανάστες δέχονται να εργαστούν ακόμα και σε δύσκολες συνθήκες εργασίας, με χαμηλούς μισθούς, ενώ οι ντόπιοι αρνούνται να εργαστούν σε βιοτεχνίες, μεταλλεία, στη γεωργία, σε χοιροστάσια και άλλες υπηρεσίες που είναι ανθυγιεινές. { βλ. Λινάρδος-Ρυλμόν, Π. (1992)}

Η απασχόληση των μεταναστών έχει αποδειχθεί ότι δρα περισσότερο συμπληρωματικά. Στα ολυμπιακά έργα της Αθήνας, η εργασία τους ήταν συμπληρωματική. Χάρη στη βοήθεια τους μπόρεσαν να ολοκληρωθούν εγκαίρως αυτά τα έργα. Η απασχόληση σε διάφορα επαγγέλματα όπως δημοσιογράφοι, διπλωμάτες, καλλιτέχνες και άλλα, είναι επίσης συμπληρωματική. Οι μετανάστες λοιπόν όχι μόνο δεν προκάλεσαν την αύξηση της ανεργίας αλλά αντιθέτως βοήθησαν στο να βελτιωθεί η οικονομία και να δημιουργηθούν ακόμα περισσότερες θέσεις εργασίας, για να απασχοληθούν και οι γηγενείς. Η αύξηση του ΑΕΠ πραγματοποιήθηκε χάρη στη βοήθειά τους και δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας. { βλ. Λινάρδος-Ρυλμόν, Π. (1992)}

4.13 Η ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΕΙΣΡΟΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Για την ανεύρεση εργασίας, οι μετανάστες μετακινούνται πολύ εύκολα. Οι Βούλγαροι μετανάστες που εργάζονται στον ελλαδικό χώρο έχει παρατηρηθεί ότι κινούνται επαγγελματικά, καθώς 1 στους 5 μόνο, όσο καιρό εργαζόταν στην Ελλάδα, βρισκόταν υπό την επίβλεψη του ίδιου εργοδότη. Αρκετοί από αυτούς από τη στιγμή που νομιμοποιήθηκαν, αναζήτησαν μία καλύτερης ποιότητας εργασία με ικανοποιητικό μισθό καθώς επίσης και κοινωνική ασφάλιση. Σύμφωνα με στοιχεία ερευνών έχει παρατηρηθεί ότι το μεγαλύτερο ποσοστό μεταναστών από την Αλβανία αλλάζει πολύ εύκολα εργασία και τους χαρακτηρίζει διασυνοριακή κινητικότητα. { βλ. Μάρκοβα, Ε. (2001)}

4.14 ΕΙΣΡΟΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ

Οι χώρες της Ε.Ε που δέχονταν το μεγαλύτερο κύμα μεταναστών, είχαν σταθερό ή μειωμένο ποσοστό ανεργίας. Αν και υπήρχε μεγάλο ποσοστό ανεργίας, οι μη κανονικοί μετανάστες σπάνια έμεναν άνεργοι. Σύμφωνα με την έρευνα του Εργατικού Δυναμικού της ΕΣΥΕ, η ανεργία το 1993 βρισκόταν στο 9,7%, το 2004 στο 10,2% και το 2005 μειώθηκε στο 9,6%. Τα ποσοστά ανεργίας των αλλοδαπών είναι αρκετά μεγαλύτερα από αυτά των ντόπιων. Το μεγαλύτερο ποσοστό το έχουν όσοι προέρχονται από τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Αυτοί, ως επί το πλείστον, είναι ανειδίκευτοι με χαμηλή μόρφωση. Ο παρακάτω πίνακας { βλ. ΠΙΝΑΚΑ 10 } προβάλλει τα ποσοστά ανεργίας Ελλήνων και αλλοδαπών κατά ομάδες ηλικιών το 2005. { βλ. Λυμπεράκη, Α., Πελαγίσης, Τ. (2000)}

ΠΙΝΑΚΑΣ 10 : Ποσοστά ανεργίας Ελλήνων και αλλοδαπών κατά ομάδες ηλικιών το 2005.

Ομάδες ηλικιών	Έλληνες	Αλλοδαποί
15-19	34.5	17.3
20-24	25.3	11.7
25-29	15.4	7.3
30-44	8.8	7.6
45-64	4.9	7.1
65+	1.4	39.1
Σύνολο	9.7	8.1

Πηγή: Διεύθυνση Στατιστικών, Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας, 2005.

4.15 ΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΤΩΝ ΓΗΓΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Στην Ελλάδα, σε σύγκριση πάντα με άλλες χώρες της Ε.Ε, ο μισθός είναι πολύ χαμηλός. Το 2006 στην Ελλάδα ο κατώτατος μισθός ήταν 668 ευρώ, ενώ ο αντίστοιχος στο Λουξεμβούργο ήταν 1.503 ευρώ. Μέσα από σχετικές έρευνες έχει προκύψει ότι οι μισθοί των νόμιμων μεταναστών ήταν 15% χαμηλότεροι σε σχέση με των Ελλήνων και οι μισθοί των μη κανονικών μεταναστών κατά 60% χαμηλότεροι. Για το λόγο αυτό οι εργοδότες προτιμούν τους μη κανονικούς αλλοδαπούς. { βλ. Λυμπεράκη, Α., Πελαγίσης, Τ. (2000)}

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τη συγκεκριμένη εργασία προκύπτει εύλογα το συμπέρασμα ότι κατά τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα υπήρξαν πολλά μεταναστευτικά ρεύματα. Πολλοί από αυτούς τους μετανάστες είχαν ως προορισμό τους τις ΗΠΑ. Χώρες όπως η Δυτική Γερμανία, η Αυστραλία, ο Καναδάς και οι ΗΠΑ, δέχθηκαν το μεγαλύτερο ποσοστό του μεταναστευτικού ρεύματος. Στην Ελλάδα το χαμηλό εισόδημα και η τεράστια ανεργία βοήθησαν στην έξαρση της μετανάστευσης στα χρόνια 1957 – 1977.

Με την κατάρρευση του κομμουνισμού στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη τη δεκαετία του '90, σημειώθηκε ένα τεράστιο μεταναστευτικό ρεύμα προς την Ελλάδα. Οι περισσότεροι από αυτούς τους μετανάστες ήταν παράνομοι.

Στην απογραφή του 2001, οι περισσότεροι μετανάστες υπήρξαν Αλβανοί. Από τις βαλκανικές χώρες υπήρξαν οι περισσότεροι μετανάστες προς την Ελλάδα. Οι Αλβανοί, χαρακτηριστικά, διαμένουν σε διάφορα μέρη της Ελλάδας ενώ οι Πακιστανοί, οι Σύριοι και οι Ινδοί έχουν εγκατασταθεί σε μικρότερα μέρη της Ελλάδας.

Η απασχόληση των μεταναστών ήταν κυρίως η κτηνοτροφία, η γεωργία και το εμπόριο ενώ οι γυναίκες μετανάστες απασχολούνταν στη φροντίδα των σπιτιών άλλων ανθρώπων, είτε σε εστιατόρια είτε σε ξενοδοχεία.

Η μετανάστευση των αλλοδαπών, και όχι μόνο, είχε και έχει ως στόχο την εγκατάσταση σε μία χώρα με καλές οικονομικές συνθήκες, για να αποκτήσουν με αυτόν τον τρόπο μια καλύτερη ποιότητα ζωής, και για τους ίδιους, αλλά και για τις οικογένειές τους.

Επειδή όμως δεν υπάρχει μια σαφή πολιτική και μια σωστή αξιοποίηση όλου αυτού του εργατικού δυναμικού, η παράνομη μετανάστευση κυριαρχεί και στις μέρες μας στη χώρα μας, με άμεσο αποτέλεσμα τις άσχημες οικονομικές συνθήκες σε αυτήν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γεωργακόπουλος Θ. (1995), *‘‘Η Ευρωπαϊκή Ένωση - Θεσμοί και Πολιτικές’’*, Εκδόσεις Σταμούλη.
2. Έμκε-Πουλοπούλου, Η. (2007), *‘‘Η Μεταναστευτική πρόκληση’’*, εκδ. Παπαζήση.
3. Καβουνίδη, Τ. και Χατζάκη, Λ. (1999), *‘‘Αλλοδαποί που υπέβαλαν αίτηση για κάρτα προσωρινής παραμονής: Υπηκοότητα, φύλο και χωροθέτηση’’*, Αθήνα: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας.
4. Καρύδης, Β. (2000), *‘‘Το νέο Σχέδιο Νόμου για την μεταναστευτική πολιτική ή «Ωδινεν όρος και έτεκε μυν»’’*, Ποινική Δικαιοσύνη, 32, σ. 1126-1129.
5. Κασιμάτη Κ. (2006), *‘‘Η ένταξη των Αλβανών μεταναστών στην ελληνική κοινωνία’’*, in: Μπαγκαβός Χ., Παπαδοπούλου Δ., Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία, Gutenberg, Αθήνα, pp. 353 - 412.
6. Κοτζαμάνης, Β., Πετρονώτη, Μ. και Τζωτζοπούλου, Μ. (2002), *‘‘Πολιτικοί πρόσφυγες: εξελίξεις και θέματα πολιτικής’’*, στο Καραντινός, Δ., Μαράτου-Αλιπράντη, Λ. και Φρονίμου, Ε. επ., Διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα: Κύρια θέματα και προσδιορισμός προτεραιοτήτων πολιτικής, Τόμος Α’, Αθήνα: ΕΚΚΕ, σ. 307-330.
7. Λιανός, Θ. και Καβουνίδη, Τ. (2012), *‘‘Μεταναστευτικά Ρεύματα στην Ελλάδα κατά τον 20ο αιώνα’’*, ΚΕΠΕ, Μελέτες Νο 72.
8. Λινάρδος-Ρυλμόν, Π. (1992), *‘‘Αλλοδαποί Εργαζόμενοι και Αγορά Εργασίας’’*, Νέες Μορφές Απασχόλησης και Αγορά Εργασίας στην Ελλάδα, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ/ΑΔΕΔΥ.
9. Λυμπεράκη, Α., Πελαγίσης, Τ. (2000), *‘‘Ο «Φόβος του Ξένου» στην αγορά εργασίας: ανοχές και προκαταλήψεις στην ανάπτυξη’’*, Αθήνα: Πόλις.
10. Μαραβέγιας Ν. και Τσινισιζέλης Μ. (2007), *‘‘Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση’’*, εκδ. Θεμέλιο.
11. Μαράτου-Αλιπράντη, Λ. (2002), *‘‘Ξένο εργατικό δυναμικό: τάσεις και προβλήματα της κοινωνικής ενσωμάτωσης’’*, στο Καραντινός, Δ., Μαράτου-Αλιπράντη, Λ. και Φρονίμου, Ε. επ., Διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού

- στην Ελλάδα: Κύρια θέματα και προσδιορισμός προτεραιοτήτων πολιτικής, Τόμος Α', Αθήνα: ΕΚΚΕ, σ. 275-306.
12. Μάρκοβα, Ε. (2001), *Η παρουσία των Βούλγαρων μεταναστών στην ελληνική αγορά εργασίας και στην ελληνική κοινωνία*, στο Μαρβάκης, Αθ., Παρσανόγλου, Δ., Παύλου, Μ. επ., *Μετανάστες στην Ελλάδα*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, σ. 246-276.
 13. Ναξάκης, Χ. και Χλέτσος, Μ. επ. (2001), *Μετανάστες και Μετανάστευση: Οικονομικές, Πολιτικές και Κοινωνικές Πτυχές*, Αθήνα: Πατάκης.
 14. Πετράκου, Η. (2001), *Η κατασκευή της μετανάστευσης στην ελληνική κοινωνία*, στο Μαρβάκης, Αθ., Παρσανόγλου, Δ., Παύλου, Μ. επ., *Μετανάστες στην Ελλάδα*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, σ. 31-56.
 15. Τζωρτζοπούλου, Μ. (2002), *Η θέση των μεταναστών στην Ελλάδα*, στο Μουρίκη, Α., Ναούμη, Μ. και Παπαπέτρου, Γ. επ., *Το κοινωνικό πορτραίτο της Ελλάδας 2001*, Αθήνα: ΕΚΚΕ, σ. 45-62.
 16. Τριανταφυλλίδου Α. (2005), *Έλληνική Μεταναστευτική Πολιτική: Προβλήματα και Κατευθύνσεις* ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΕΛΙΑΜΕΠ), Αθήνα.
 17. Τσάτσος, Δ.Θ. (2007), *Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία*, εκδ. Α.Α Λιβάνη.
 18. Τσάτσος, Δ.Θ. (2001), *Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία*, εκδ. Καστανιώτη.
 19. Ψημμένος, Ι. (2001), *Μετανάστευση και Νέα Εργασία*, στο Κ. Κασιμάτη, *Κοινωνικός Αποκλεισμός: Η Ελληνική Εμπειρία*, Αθήνα: Gutenberg.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Bade K. J. (1993), *Η μετανάστευση στην Ευρώπη*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
2. Baldwin-Edwards, M. (1998), *Κρατικές πολιτικές για τη μετανάστευση: Συγκριτική ανάλυση στον Ευρωπαϊκό Νότο*, στο Πετρινιώτη, Ξ. και Κουκουλές, Γ., *Επετηρίδα Εργασίας 1998*, Αθήνα: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Παντείου Πανεπιστημίου, σ. 191-198.
3. Cavouridis, J. (2002), *Migration in Southern Europe and the case of Greece*, *International Migration*, 40/1, pp 45-70.
4. Krugman, R.P. and Obstfeld, M. (2006), *International Economics*, Pearson Addison-Wesley.

5. Sawyer, W.C. and Sprinkle, R. (2006), '*International Economics*', Pearson Education, Inc.